

MEMORIA LUDOPAM´TEIS 2015

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

O programa **Ludopam-Teis '15**, comezou a súa actividade, no mes de outubro do 2014. O programa cotinuou cunha estruturación que permitira seguir as liñas definitorias das súas actuacións. Polo que, no presente ano escolar 2014-15, seguíronse as decisións organizativas abordadas con anterioridade. Entre elas:

- As derivacións producíronse a traveso das traballadoras/es sociais de atención primaria do concello de Vigo.
- Preferencia, para participares no programa, dos/as nenos/as que participaron no programa en edicións anteriores, buscando unha evolución a medio prazo cun seguimento continuado dos casos.
- Os/as rapaces/as podían asistir ao programa preferentemente todos os días de luns a venres, ou como mínimo dous días por semana, respetando as posibles actividades lúdico-educativas-deportivas complementarias. Os días de asistencia consensuáronse coas familias e quedaron estipulados no momento da inscrición.
- A formación de dous subgrupos específicos de traballo (Vacalouras e Píntegas) que se corresponderon coas dúas educadoras de referencia.
- Tamén, seguindo a mesma liña que anos anteriores, a actividade dividiuse nunha primeira parte, destinada ao traballo en pequeno grupo onde se realizaron as tarefas escolares e o apoio educativo individualizado; e nunha segunda parte, adicada a realización de dinámicas e actividades de ocio reforzadas pola disposición en gran grupo.

Unha edición máis, despois do traballo realizado, é tempo para a análise e as presentes aproximacións son un necesario exercicio de reflexión conxunta, que permite recoller as diversas accións realizadas ata o momento.

DESTINATARIOS/AS

Perfil dos/as destinatarios/as

O programa contempla múltiples participantes segundo a súa natureza e o grao de implicación no proxecto. Deste xeito, podemos delimitar dúas tipoloxías:

Destinatarios/as Indirectos/as:

Os/as destinatarios/as foron potencialmente todos os/as rapaces e rapazas do barrio de 6 a 12 anos, e máis concretamente todos/as aqueles/as fan uso dos servizos sociais presentes en Teis e acuden aos centros educativos públicos do barrio ou, e por extensión as súas familias e a comunidade en xeral.

Isto é posible grazas á estreita colaboración das traballadoras/es sociais e educadoras/es familiares da zona e cos colexios, e á implicación dos/as orientadores/as e da comunidade educativa en xeral.

Destinatarios/as Directos/as

Os/as destinatarios/as directos/as foron 29 rapaces e rapazas (das 34 derivacións recibidas), que foron seleccionados/as nun proceso de derivación e priorización conxunto entre atención primaria

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

e as responsables do programa, contando cōa inestimable colaboración dos centros educativos que aportaron información sobre os casos, así coma no caso de intervención familiar coas educadoras familiares de referencia.

A calidade acadada, durante estes anos, nas priorizacións das prazas dispoñibles implicou que as derivacións, tanto ao inicio como ao longo do programa fora previamente traballada por cada unha das profesionais que derivaban.

O bo traballo de derivacións e posterior priorización de prazas nesta edición, propiciou que as incorporacións déranse por pechadas case con totalidade no inicio do programa, sem extenderse no tempo e facilitando os ritmos de traballo e adquisición de rutinas e hábitos en grupo sen as alteracións que provocan as incorporacións tardias.

O número total das prazas ofertadas completáronse coas derivacións de atención primaria e do equipo de infancia e familia do concello de Vigo. Algúns dos casos derivados desde os centros educativos non poideron ser atendidos, aínda que en moitas das prazas priorizadas coincidían na demanda das mesmas familias cós servizos sociais .

O elevado número de prazas ocupadas estivo relacionado co número de baixas, algo inusual no programa pero derivado directamente do grao de dificultade dalgúns dos novos casos.

Déronse 3 baixas no programa, unha delas desde o Plan Comunitario de Teis por un grave incidente coa familia, sendo as outras 2 directamente relacionadas con decisións tomadas desde o Servizo de menores.

Nesta edición cabe destacar o traballo previo coas familias cara a súa participación no programa (como se demandaba en edicións anteriores), notándose especialmente na implicación das educadoras de intervención familiar, con maior comunicación e seguemento dos casos e con respostas inmediatas ás demandas achegadas desde o Ludopam.

O grupo conformouse con 12 participantes inscritos/as desde a pasada edición e 17 novas incorporacións.

A continuación, inclúense os datos referentes ás características dos/das asistentes para facilitar a súa análise posterior.

En relación a cuestións específicas, como a idade, a distribución por sexo e o país de procedencia, o grupo presenta a seguinte distribución:

IDADE	Nº DE PARTICIPANTES		
	Nenas	Nenos	Total
6 anos	2	5	7
7 anos	1	1	2
8 anos	1	2	3
9 anos	1	2	3
10 anos	2	1	3
11 anos	2	3	5
12 anos	4	1	5
13 anos	0	1	1
TOTAL	12	17	29

Tábula 1: Idade dos/as participantes desagregada por sexos. Elaboración propia. 2015

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

Nº NENAS E NENOS

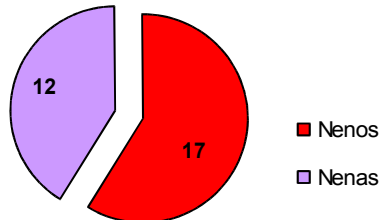

Gráfico 1: Desegración por sexo . Elaboración propia. 2015.

PAÍS DE PROCEDENCIA

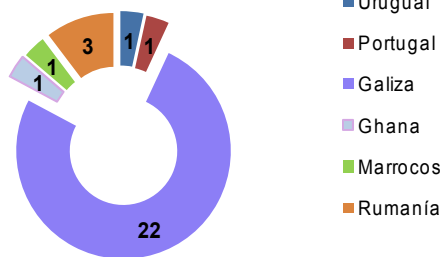

Gráfico 2: Desegración por país de procedencia. Elaboración propia. 2015

O proceso de derivación seguido, foi común para todos os servizos de referencia. Os servizos sociais de atención primaria do concello de Vigo, consensuaron o 100% das derivacións, foran iniciativa das súas traballadoras sociais ou do Programa de Intervención Familiar (en adiante, PIF), coincidindo ambos os recursos plenamente na priorización das prazas. Seguidamente, achéganse os datos relativos á procedencia de ditas derivacións:

PROCEDENCIA DAS DERIVACIÓNS

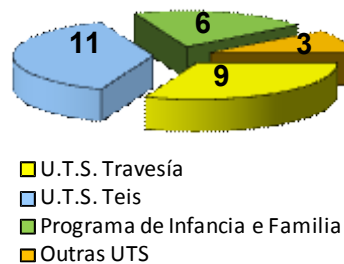

Gráfico 3: Nenos/as segundo procedencia das derivacións. Elaboración propia 2015.

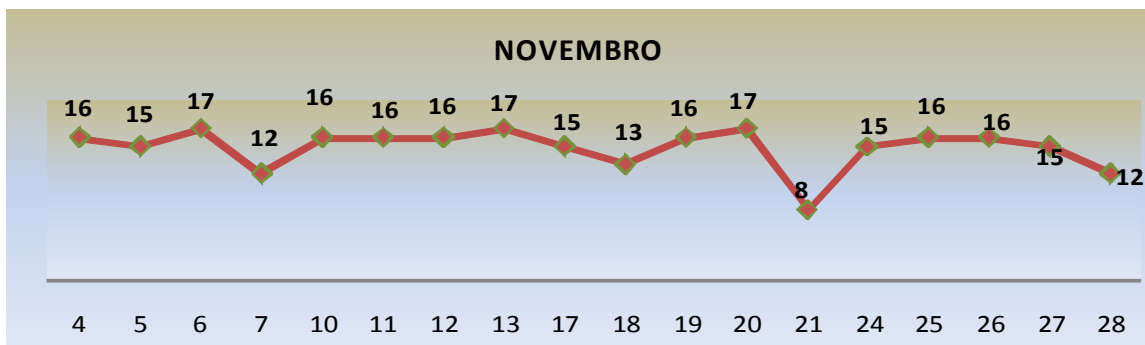
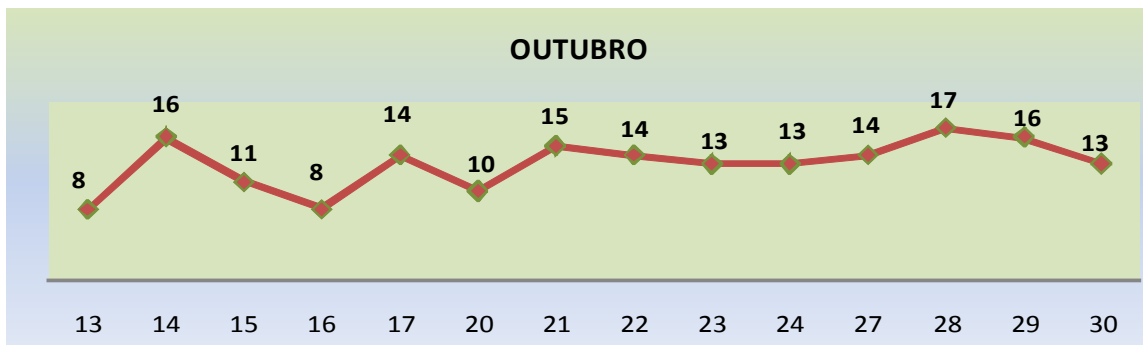
MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

Gráfico 4: Nenos/as segundo centros escolares. Elaboración propia 2015.

1.2. Asistencia

Desde o principio do programa outórgaselle unha gran importancia á participación continuada como ferramenta fundamental para o traballo interdisciplinar. Isto reflíctese nos datos de control de asistencia mensual:

CONCELLO DE VIGO

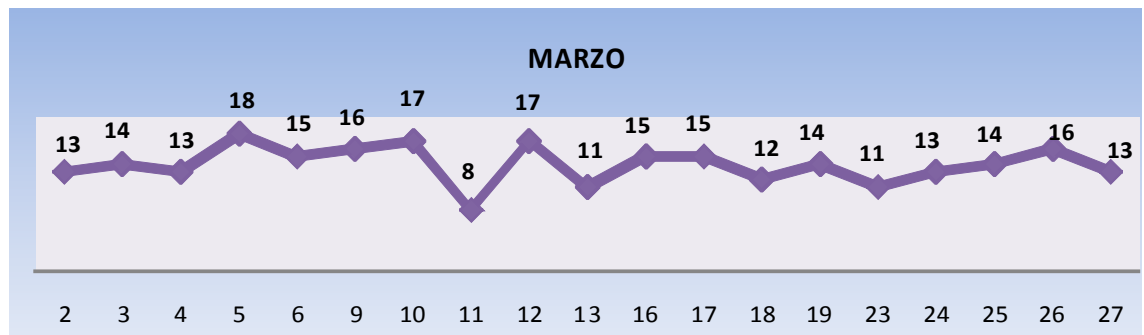
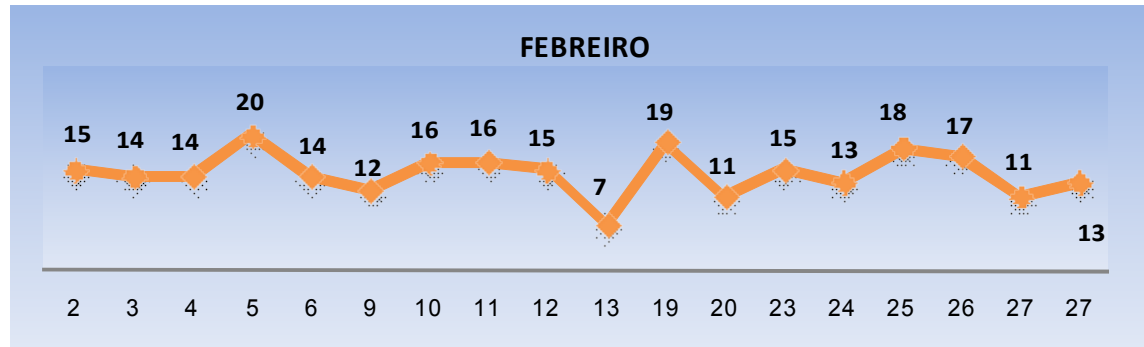
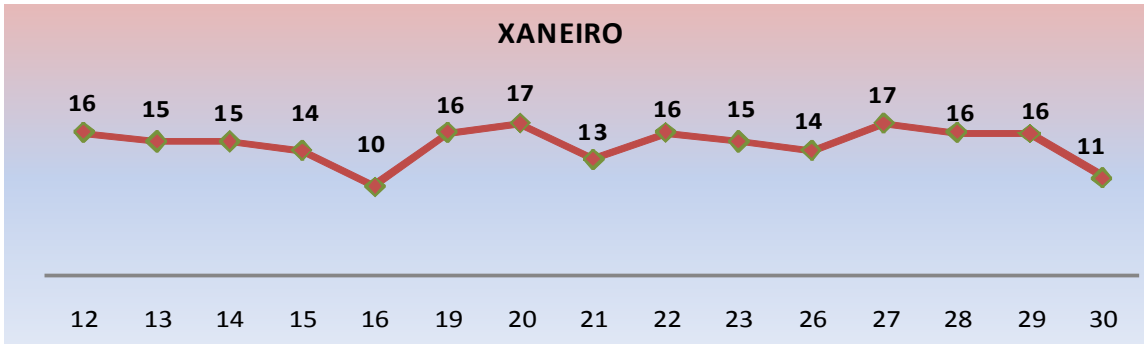
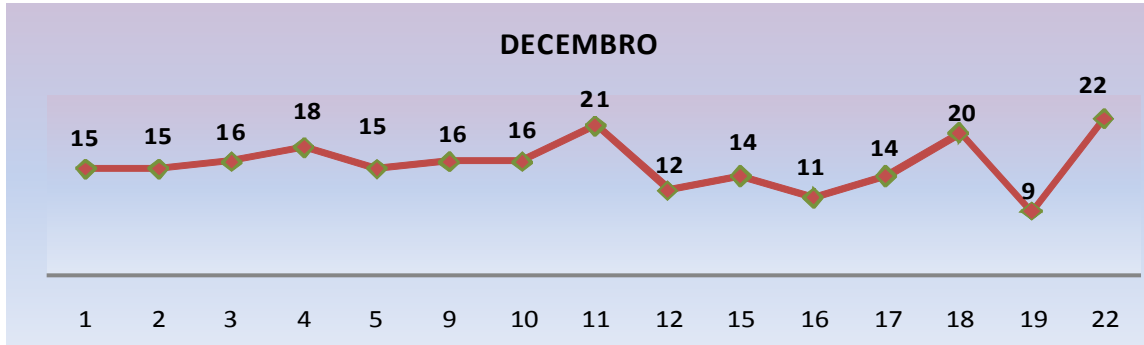

Con la colaboración de:

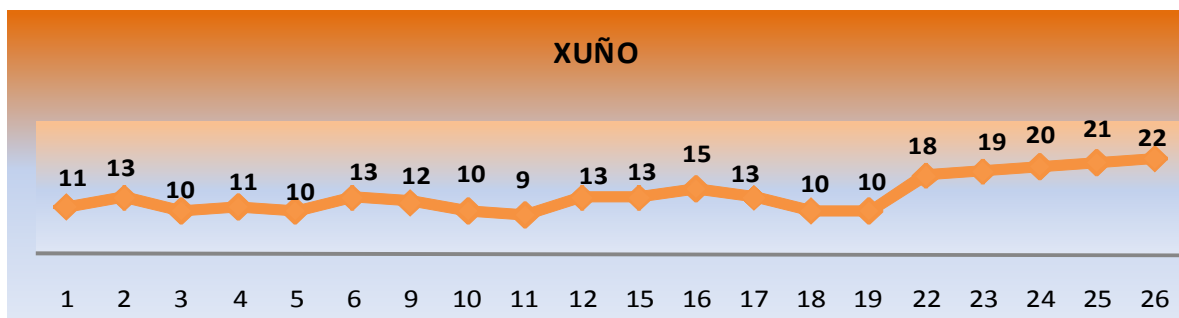
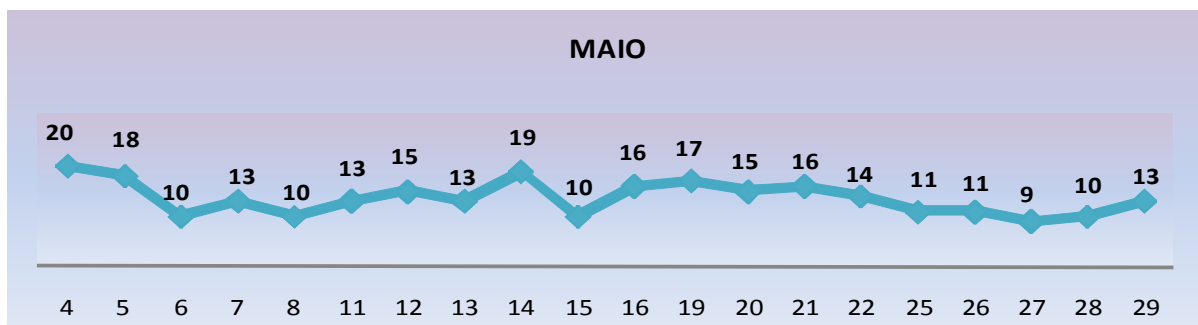
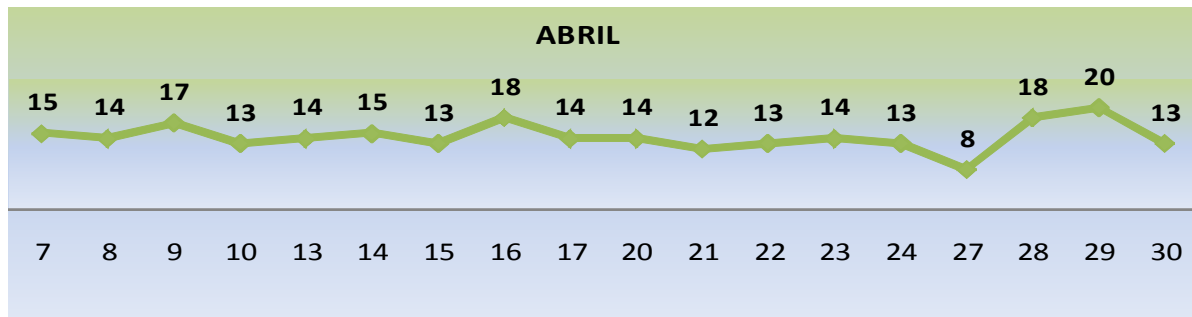

Obra Social "la Caixa"

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

Gráficos 5 a 13: Asistencias mensuais. Elaboración propia 2015.

Nesta edición a asistencia do grupo en xeral foi regular e continuada, tal e coma se reflicte nos gráficos.

Este dato non é casual, xa que a asistencia ven determinada, en moitas ocasións, polo traballo previo nas derivacións e a priorización de prazas, que realizan as/os profesionais, así coma da coordinación para o seguimento que nesta edición foi moi efectiva. Grazas a isto e ao traballo inicial de integración dos/as novos/as nenos/as e as súas familias, conseguiuase unha alta e continuada asistencia.

As faltas de asistencia en xeral foron sempre xustificadas e incluso avisadas previamente nos casos de citas médicas, actividades puntuais relacionadas cós centros educativos,... As diversas problemáticas de saúde tamén foron comunicadas e xustificadas. Estes últimos datos fan que se valore moi positivamente o obxectivo de asistencia e que, na súa consecución, teña moito que ver o traballo coordinado desde o PCT coas UTS de referencia principalmente, e cos centros

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

educativos.

Destacar que durante o mes de Maio houbo moitas faltas de asistencia relacionadas cun brote de varicela que afectou a algúns/algunhas dos rapaces/as.

É de subliñar, tamén, que moitos dos picos nas faltas de asistencia coinciden con datas sinaladas no calendario escolar (festas prevacacionais, festas culturais, datas festivas...). Hai que ter en conta que en edicións anteriores non acudían a ningunha festa ou acto organizado a través das ANPAS, por non seren asociadas as súas familias. Nesta ocasión, e a diferenza doutros anos, a obrigatoriedade de pertencer ás anpas para poder xantar no comedor escolar, atallou o problema enorme que presentaba para os/as nenos/as perfil do noso programa non poder acudir a estes eventos festivos.

Do mesmo xeito, é significativo que a última semana do programa con actividades prevacacionais, presentou unha asistencia do 85% dos nenos e nenas de media, aproximadamente. Prova da necesidade de actividades de ocio que teñen estes/as rapaces/as.

Pero o máis significativo é, sen lugar a dúbidas, o feito de que algúns e algunhas dos/as rapazas aumentaron a intensidade da súa asistencia a demanda dos propios nenos/as e apoiados/as polas súas familia (pasando en algún dos casos de 2 a 3 días e noutos de 3 a 4 días), sobre todo se non se obvia que inicialmente amosábanse reticentes á participación no programa.

Finalmente, subliñar que, de igual modo e correlativamente a todo o exposto, aumentou asistencia das familias ás xuntanzas realizadas.

BAIXAS E ALTAS:

No mes de novembro, produciuse a baixa dunha das nenas participantes, ocasionada por un grave incidente que creou un conflito entre a familia e as responsables do programa.

No mesmo mes de novembro, a súa praza foi cuberta por unha nena, cuxo irmán xa participaba no programa, a demanda da familia.

No mes de marzo, causaron baixa un neno e unha nena (irmáns) pola intervención do servizo de menores. Estas prazas non foron cubertas porque xa eran prazas a maiores, dadas as especiais circunstancias do e da rapaza.

METODOLOXÍA

Con respecto á metodoloxía empregada para o desenvolvemento do programa subliñar principalmente o seu carácter participativo e grupal. Na práctica, isto foise acadando fundamentalmente mediante o establecemento dunha relación de confianza cos nenos e nenas, só posible grazas ao traballo en equipa do día a día. Este feito propicia a atención personalizada e individualizada necesaria para unha intervención psicopedagógica integral, que se adecúa ás características persoais e familiares dos/as participantes.

Desde a experiencia das pasadas edicións, para a posta en marcha do programa, enténdese que é preciso estruturar dous momentos diferenciados. Por unha banda, un tempo adicado a realización de tarefas de índole educativo-curricular e, por outra banda, o desenvolvemento de dinámicas e actividades lúdico-sociais.

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

Ademáis, para a realización das tarefas de apoio educativo precísase dunha distribución en pequenos grupos e en espazos diferenciados conforme ás idades, necesidades e peculiaridades de cada un dos e das participantes. Así estruturados, a cada un destes grupos correspóndelle unha educadora de referencia, responsable directa do seu grupo e da realización das accións establecidas cós nenos e nenas cara a consecución dos obxectivos específicos do programa.

No tempo do cambio de actividade, compártese en gran grupo un único espazo, no que se merenda, se valora o comportamento e o traballo e se realizan as tarefas que aquelas e aqueles nenos teñan asignadas nesa semana.

En canto ás valoracións individuais e grupais, consideróuse convinte continuar empregando unha economía de fichas como instrumento de valoración conxunta dos e das participantes, favorecendo dun xeito visual certa estabilidade nas conductas grupais. Mantívose a estrutura e rutina das valoracións individuais e o semáforo avaliativo semanal.

Os contidos transversais a traballar están presentes na propia metodoloxía do proxecto que se corresponden na práctica con momentos específicos e diferenciados proxectados con anterioridade.

Con respecto ao proceso de avaliación sinalar que metodolóxicamente estase a desenvolver unha avaliación educativa sistemática, continua e procesual.

ACTIVIDADES

As actividades desenvolvidas xiraron entorno a dúas áreas de actuación, empregando en todos os casos a lingua galega como lingua vehicular.

Na área de apoio escolar

- Tarefas escolares.
- Reforzo Adaptado.

Na área lúdico-educativo

- Estratexias e xogos que fomenten a educación en valores.
- Obradoiros de Habilidades Sociais.
- Dinámicas e xogos cooperativos.
- Xogos de promoción da igualdade.
- Estratexias e obradoiros que fomenten o uso do galego. Contacontos.
- Obradoiros Medioambientais: Coidado das prantas, control do uso da auga...
- Obradoiros de xogos populares.
- Obradoiros: Cartel na elaboración das normas, disfraces de entroido,...
- Festas en datas sinaladas: chocolatada antes das vacacións nadal, Entroido con merendola, cumpreanos felices, fin de programa con merendola,...
- Saídas: ao entorno próximo; parque do barrio das Flores, instalacións deportivas do IES ROU, cine Yelmo Travesía, Monte da Guía, parque da Riouxa, praia de Mende. Fóra do barrio; A Guarda, O Rosal, Balaídos, Aquapark Cerceda.

O desenvolvemento do programa, propicia a realización de dinámicas de diversa índole que pretenden acadar os seguintes obxectivos:

- Implementar valores transversais na socialización dos e das participantes.

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

- Interactuar cos compañeiros evitando situacións conflitivas.
- Promocionar a igualdade entre os nenos e nenas.
- Interiorizar a lingua galega dun xeito natural mediante unha actividade lúdica.

Unha vez acadado o ritmo necesario, o tempo adicado a parte lúdico-educativa, foi o contexto no que se puxeron en marcha as diferentes propostas de xogos en gran grupo, dinámicas, obradoiros, saídas...

Máis polo miúdo, os xogos en gran grupo estiveron condicionados, por unha banda polo tempo empregado cara a consecución dun progresivo crecemento e fortalecemento como grupo; por outra banda, polo tempo finalmente adicado a estas actividades.

En canto as dinámicas realizadas, mencionar que aínda que foi posible executar menos das previstas, as que si se lograron desenvolver encamiñáronse ao traballo dos contidos transversais do propio programa.-

As dinámicas clave nos primeiros meses foron aquelas relacionadas co establecemento de normas e límites, adquisición de hábitos, fomento do traballo en grupo.

Coma o resto das actividades, os obradoiros víronse influenciados polo desenvolvemento condutual xeral do grupo. Tanto o número de obradoiros realizados, como a calidade das propostas foi acorde coa realidade cotiá. Nesta parte de ocio, a participación do alumnos en prácticas de animación sociocultural colleu especial protagonismo.

Na planificación das saídas, requírese un maior coñecemento do grupo e de como interactúa fóra do seu espazo habitual, polo que as saídas que se realizaron ao principio do programa, reducíronse ao contorno máis próximo (visitas ao parque do barrio das Flores e o IES ROU), o que facilitou a aprendizaxe xeral de normas básicas de convivencia, seguridade, e comportamento nun medio aberto. A climatoloxía limitou as saídas, reducíndose o seu número respecto ás previstas. Estas accións tiñan coma finalidade facilitar futuras propostas e así trasladar os hábitos adquiridos á súa realidade diaria máis próxima.

- **Obradoiros e festas en datas sinaladas:**

Entroido:

Coa colaboración dun e unha estudante de educación social en prácticas, levouse a cabo un obradoiro de confección de disfraz e unha posterior festa de disfraces previa ás vacacións de entroido.

Día das letras galegas:

Co motivo do Día das Letras Galegas, realizouse un obradoiro relacionado directamente co escritor homenaxeado, Xosé Filgueira Valverde.

Saídas:

O 22 de decembro día de comenzo das vacacións escolares de nadal, realizouse una saída de mediodía ao Monte Santa Tegra en A Guarda, trasladándonos a mesma tarde á localidade veciña de O Rosal.

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

A finais de abril, o día 29, acudíuse a Balaídos co motivo do partido disputado entre R.C.Celta de Vigo e o Málaga.

O 4 de maio día non lectivo para moitos dos centros educativos, a saída foi de tarde ao cine Yelmo Travesía.

Ao longo de toda a edición, producíronse saídas á contorna máis próxima dentro do barrio; como premio semanal moitos venres, cando o tempo o permitiu, saliuse no tempo de merenda e de lecer ás instalación deportivas do IES ROU, e aos parques infantís máis próximos ao Plan Comunitario de Teis.

Semana de actividades vacacionais:

Do día 22 ao 26 de xuño una vez rematado o curso escolar, leváronse a cabo 5 días de actividades lúdico-educativas.

O luns 22 realizouse unha saída de todo o día á Praia de Mende e ao parque da Riouxa.

Ao seguinte día, martes 23, fíxose un rastrexo coa temática do día de San Xoán, polo monte da Guía.

O mércores 24, festa da auga con múltiples xogos nas instalación cedidas polo IES ROU.

No xoves 25, un día nubrado, sesión de cine, proxección das fotos de todo o curso e festa con música e merendola.

Para finalizar o Ludopam 2014-15, o venres 26 saída de todo o día ao parque acuático de Cerceda "Aquapark".

DESENVOLVEMENTO DO PROGRAMA

Dado que o noso programa, é un programa de índole, socioeducativa, móvese continuamente no ámbito da coeducación, entendida como proceso intencionado de intervención a través do que se potencia o desenvolvemento de nenos e nenas, cara a un desenvolvemento persoal e unha construción social comúns.

Foi determinante, o feito de explicarlles, desde o principio mesmo, a importancia que teñen as normas de convivencia e das consecuencias negativas cando non se respectan. Para isto, como a cada inicio de edición, as normas foron consensuadas por todos e todas en grupo, e logo redactadas e escritas polos/as nenos/as, para selalas cunha pegada de mans, estando expostas no local durante todo o ano escolar. Deste xeito asumiron as normas como propias, facilitando a súa interiorización.

Os primeiros momentos do programa adicáronse, a establecer grupos de referencia compensados e adaptados a todas as súas particularidades tendo en conta todas as novas derivacións e incorporacións.

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

O proceso axilizouse grazas á rede creada entorno aos diferentes servizos e profesionais e á xuntanza previa coas familias, na que toman conciencia do compromiso que adquiren coa participación dos seus fillos e fillas no programa e formalizan a inscrición acordando os días de asistencia ao programa.

Os/as diversos/as profesionais facilitaron, na medida do que foi posible, o proceso de derivación cara a priorización das prazas dispoñibles, proporcionando tamén un intercambio e actualización de información sobre os diferentes casos.

O 13 de outubro, formalizouse o comezo do programa coas respectivas derivacións e posteriores incorporacións e presentacións dos nenos e nenas participantes. Previamente, unha vez cubertas as prazas, distribuíronse os e as participantes nos dous grupos e espazos diferenciados, para o traballo de reforzo escolar.

Cara a intervir individualmente e conseguir cambios nas dinámicas condutais dos e das máis pequenas e das súas familias, desenvolvéronse contidos transversais específicos, tales como:

- **Tarefas e normas:** Tal e como se expresou anteriormente, nos inicios de cada edición, foi fundamental consensuar normas de convivencia (respectar aos/ás compañeiros/as e educadoras, non insultar, non pegar,...), creando un adecuado ambiente de traballo cooperativo no que se propicia que todos e todas se sintan libres de participar, e intervir de forma activa con voz e voto.

Non foi menos importante a asignación de tarefas igualitarias que realizaron todos e todas de maneira rotativa. Ao comezo de cada semana asignábase a cada rapaz e/ou rapaza as tarefas a desenvolver: recollida de material e xogos, limpeza de mesas e encerado, regado e coidado das plantas, encargado/a de recoller as valoracións diarias dos/as compañeiros/as e escrita de data no encerado. O sistema de fichas, foinos moi útil xa que unha ficha con debuxos simbólicos de cada tarefa, colocado ao lado do nome da persoa ao que lle fora asignada unha determinada tarefa, lembraba que durante esa semana tiña que cumprir co seu cometido e facilitaba a rotación igualitaria sen que se produciran repeticións por despiste.

Nas primeiras semanas do programa os/as encargados/as de realizar as tarefas por lista elaborada, foron os/as nenos/as de continuidade o que propiciou que as novas incorporacións empurrados/as e reforzados polos/as seus/súas iguais, se amoldaran sen dúbida á estrutura do programa, ao tempo que o grupo comprendía que colaborando todos/as sen distinción, nas tarefas encomendadas, quedaba máis tempo para gozar dos xogos e do tempo de lecer.

- **Apoio e educación socio-emocional:** No tanto que as necesidades socio emocionais determinan o desenvolvemento persoal e social das persoas en xeral e dos/as nenos/as en particular, fíxose necesario un apoio e reforzo socio emocional continuado cara a contrarestar e/ou minimizar as súas carencias. Como xa se nomeou, dadas as especiais características dos rapaces e rapazas participantes neste programa, houbo de traballar dacote no fomento da autoestima e o autoconcepto, como base do desenvolvemento persoal saudable, propiciando a confianza en si mesmos/as, e educandoos en comportamentos e actitudes solidarias nas relación interpersonais. Para ofrecer este apoio foi imprescindible crear un clima de confianza que lles permitira expresarse con liberdade, aproveitando os escasos momentos nos que os/as nenos/as demandaban ser ouvidos nas súas vivencias persoais e/ou familiares, e amosar, as súas emocións e sentimentos. É esta

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

confianza a que lles permitiu poder reconducir aquelas emocións pouco saudables (ira, rabia, frustración, tristura...) ao tempo que facilitou que as súas relacións cos iguais se mantiveran ao marxe destas emocións contidas, animándoos a resolver os conflitos de maneira construtiva e non violenta.

- **Xogos e dinámicas de habilidades sociais:** Foron primordiais para a adquisición de valores propios do compañeirismo, e de pertenza a un grupo de iguais que se basea na amizade e na convivencia diaria das e dos compañeiros/as. Os xogos grupais axudaron, a evitar a competitividade e favorecer a solidariedade e cooperación.
- **Xuntanza coas nais e pais:** Nas xuntanzas saen a cotío, cuestións de dinámicas familiares. As conversas abertas en grupo, xeran unha serie de interaccións (ás veces positivas, ás veces negativas), moi enriquecedoras para aquelas familias que asemellan ter moi claras as súas posturas, pero que, satisfactoriamente para nós, son contrastadas e resoltas favorablemente en moitos casos pola propia evolución e influencia dos e das súas fillas, acostumados a comentar e valorar as condutas (familiares e escolares). O traballo coas familias reforzouse este curso, grazas a valorización que estas deron a melloría acadada polos/as nenos e nenas desde a súa asistencia ao Ludopam. Comenzaron a recoller valoracións positivas tanto na contorna escolar coma sociofamiliar e isto deu un novo pulo a interrelación entre familias-educadoras do PCT. Dato constatado pola propia valoración que fixeron as familias na enquisa de satisfacción sobre o programa, que se lles pasou ao final desta edición.

Queda demostrado que a través de xogos, dinámicas e do comportamento do grupo en xeral, xunto coa introdución dalgunhas pautas conduta, é máis doado para eles/elas interiorizar e integrar normas e límites nos hábitos acotío e mantelas no tempo, de tal xeito que, ao final desta edición, aqueles rapaces e rapazas que asistiron con regularidade, comportábanse de maneira máis solidaria, non só no tempo de lecer e nas tarefas asignadas, senón tamén nas tarefas escolares.

O programa continuouse ata o 19 de xuño, para acompañar nos exames finais e para asentar os avances conseguidos na adquisición de normas e límites. Na seguinte semana do 22 ao 26 realizáronse actividades de lecer; xogos, obradoiros, saídas...

Unha vez rematado o programa nos casos que foi preciso, buscáronse alternativas de actividades de ocio e tempo libre así coma de apoio escolar para o extenso período vacacional do verán. Atendendo á diversidade nunha valoración inicial de necesidades, o grupo dividiuse en dous subgrupos en espazos diferenciados, no tempo adicado a tarefas escolares, e traballo en pequeno grupo.

Subgrupo1 (VACALOURAS):

Nesta edición o grupo estivo composto por 6 nenas e 8 nenos. As súas idades comprenderon desde os 6 anos o máis pequeno ata 13 o maior.

11 dos e das nenas foron de continuidade de edicións anteriores mentras que 3 foron de nova incorporación ao programa.

O feito de ser un grupo consolidado na pasada edición, xogou un dobre papel, provocando aspectos moi positivos e tamén negativos no desenvolvemento deste curso. Por unha banda, facilitou moitísimo os comezos e por outra complicou e alterou os tempos, rutinas e dinámicas xa que moitas/os das/os vacalouras fixeron tan propio o espazo e o programa que esto derivou en

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

faltas de disciplina reconducidas polo grupo dun xeito cohesionado, o punto forte da unión e confianza...

Dentro do grupo consolidouse un subgrupo dos/as de maior idade, o que propiciou unha maior interrelación fóra do programa, nos seus tempos de lecer sobre todo na fin de semana en lugares públicos do barrio (parques, centro cívico,...).

Das novas incorporación houbo unha que alterou por completo a dinámica do grupo, o neno mais pequeno do grupo. Polas súas dificultades de relación e momentos de agresividade, a priori debiera causar un problema na convivencia, pero coma noutros moitos casos o feito de atoparse nun entorno propicio e con rapazas e rapaces con similares características xa solventadas edición tras edición, rematou sendo o chichí do grupo. A esta novo horizonte o rapaz foi respostando moi positivamente e devolvendo co tempo o cariño e confianza que o grupo lle anticipou.

As circunstancias de esta incorporación coma en anteriores casos, reafirman a importancia do traballo en pequeno grupo para con posterioridade extrapolar os avances ao gran grupo e a grupos diferenciados do programa. Valorados a posteriori por familia, centro educativo e en xeral por todo o entorno sociofamiliar dos pequenos e pequenas

Na evolución individualizada houbo máis dun caso (coma se pode constatar nos informes de seguemento trimestrais individuais), en que os e as nenas comezan despois de varios anos de traballo a asumir e reflexionar por sí mesmos/as nas súas propias dificultades de aprendizaxe e nas carencias de habilidades sociais, o que fará necesario un acompañamento para que esas reflexións poidan evitar a frustración e resolverse da maneira máis positiva.

Houbo unha gran novidade dentro da organización ao longo de todos estes anos, derivada da necesidade dos/as nenos/as que acuden ao Ludopam. Nesta edición chegou o momento de causar baixa (pola idade) dous irmáns que se incorporaron ao programa desde o seu primeiro día de inicio fai xa 7 anos. O cambio do CEIP ao IES así como as súas carencias a nivel relacional, educativo, de competencias,... evidenciou a necesidade de continuar (alomenos para un seguimento/supervisión/acompañamento) confirmada por todos e todas as profesionais que interactúan no caso (traballadora social da UTS Teis, orientadora do IES, Pedagogo Terapeuta do CEIP San Salvador de Teis). Este foi o caso destes irmáns así coma no dunha nena irmán dun pequeno que tamén asiste ao programa,

Esta situación concurriu por primeira vez no Ludopam nestes tres casos, pero na próxima edición deberanse sumar catro, por iguais ou similares circunstancias, cara a prevención e o atallo de problemas derivados do novo contexto no que se verán estes nenos/as sumado á súa inestabilidade sociofamiliar.

Subgrupo2 (PÍNTEGAS):

O grupo das pínegas estivo configurado por 8 nenos e 7 nenas de idades comprendidas entre os 6 e os 12 anos. O maior número de novas incorporacións con respecto aos/ás de continuidade, os cambios nos días de asistencia e as especiais características de algúns/algunhas dos/as nenos/as, motivou que nesta edición resultara algo máis difícil a integración das novas incorporacións.

A diferenza de idades entre os nenos/as que formaban o grupo, e sobre todo, as situacións emocionais, madurativas, persoais... de cada un e unha deles/as, supuxeron un desequilibrio inicial no grupo, dificultando tanto a asunción de normas coma a cohesión do grupo.

No funcionamento e organización do grupo foron determinantes dúas circunstancias:

.- O perfil dos/as nenos/as e a súa diferenza de idade e necesidades. Neste senso, foron unha nena de continuidade, que xa viña amosando problemas comportamentais e de interrelación co grupo, e un neno de nova incorporación, con problemas importantes de autocontrol e unha

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

actitude moi agresiva na relación cos/as os seus/súas iguais, os que dificultaron, moitas das veces, os avances desexados, xa que as situacións conflitivas que se crearon provocaron interrupcións importantes na propia evolución do grupo.

.- A incorporación dun animador sociocultural de apoio e reforzo no grupo, o que xogou un dobre papel: por unha banda, permitíu a organización do grupo en subgrupos de idades, podendo así prestar maior atención as necesidades dos/as nenos/as; Por outra banda, esta organización, dificultou a cohesión do grupo como tal.

Así como foi avanzando o curso, foron evidenciándose pequenos avances, malia que non foi ata finais de marzo que se superaron as dificultades iniciais; non só polo traballo en pequeno grupo, no que se pudo traballar o apoio e reforzo mutuo; senón polas relacións que se foron consolidando entre rapaces/as da mesma idade dos dous grupos, o que propiciou unha maior interrelación dentro e fóra do programa, nos seus tempos de ocio. Estas novas relacións xogaron un papel fundamental no desenvolvemento do pequeno grupo:

Nun sentido positivo, os vínculos creados promoveron a regularidade e aumento nas asistencias, permitíndo un traballo máis intenso do previsto inicialmente.

Nun sentido negativo, dificultaron a cohesión interna do grupo, así como o sentido de pertenza ao mesmo.

Nesta edición o grupo sufriu moitos altibaixos, establecéndose subgrupos relacionais fundamentados en conflitos e/ou alianzas establecidas entre eles/as fóra do programa.

A nivel particular, foi o traballo individualizado con cada un e unha das integrantes o que permitiu recundicir as situacións conflitivas que se deron e cumprir os obxectivos máis específicos, tanto a nivel socioemocional como a nivel curricular.

Tanto polo que concirne ao grupo de **Vacalouras** como ao grupo das **Píntegas**, nos informes trimestrais reflectese a evolución de cada un dos nenos e nenas, aquí só engadir como a evolución xeral do grupo coincide coas das necesidades comúns que conforman a súa etapa evolutiva.

En liñas xerais, a dinámica véñse reproducindo curso a curso, debido ao perfil dos e das nenas e derivado das súas necesidades:

No primeiro trimestre, etapa de adaptación á dinámica propia do programa paralela a etapa de adaptación curricular no ámbito escolar.

No segundo trimestre o grupo asentado e en plenitude de forza para afrontar os problemas e incidencias individuais e grupais, facer fronte ás tarefas escolares, melloría notória no plano curricular, ...

Ao terceiro trimestre chegouse coas forzas xustiñas e co desgaste grupal de ter afrontado e asimilado nos últimos meses, cambios e esforzos individuais quedando o colectivo solapado e saturado de dificultades.

• O GRAN GRUPO

Os tempos compartidos en gran grupo (entrada, merenda e xogos/dinámicas/obradoiros), serven como mostra inequívoca dos avances individuais no eido comportamental.

Con la colaboración de:

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

Nos primeiros meses os/as nenos/as mais conflictivos, aproveitan os momentos de alboroto grupais para gañar aliados/as, botando un pulso ás educadoras. Por iso, o traballo inicial en pequeno grupo é o que fundamenta e basea a traxectoria en gran grupo. Cando o pequeno grupo esta traballado do individual ao colectivo, cohexionado e forte, é o propio grupo o que lle da soporte e canaliza os posibles éxitos e/ou conflitos.

Pero, cara unha integración real e efectiva en entornos diferentes, é o gran grupo o que da a medida das necesidades. Neste senso, os tempos en gran grupo foron, coma en todas as anteriores edicións, a proba de lume que algúns e algunhas non acaban de pasar satisfactoriamente. No gran grupo establécense alianzas entre os/as rapaces e rapazas mais movidos/as, na búsqueda de amosar liderazgos e actitudes chulescas e/ou de violencia verbal/física pola necesidade de amosarse fortes fronte aos/ás seus/súas iguais. Reproducen así actitudes e comportamentos comúns aos que amosan no recreo do colexio, no parque, na rua... Habilidades de relación adquiridas póla necesidade de non se deixar asoballar, de amosar unha fortaleza física, e no trasfondo son chamadas de atención que enmascaran o “non destaco no curricular”, “vou desaliñado respecto aos/ás demais”, “non teño moitas cousas que os demais teñen”, “a miña familia chama a atención”,...

Moitas das actitudes amosadas polos nenos e nenas no gran grupo denotan esa baixa identidade persoal e as súas dificultades de relación e comunicación, que se traducen en condutas disruptivas como escudo protector, enmascarando a ira e rabia contida, a baixa autoestima,... Estas condutas no gran grupo, son moito mais fáciles e rápidas de reconducir nun entorno e espazo moi controlado coma é o subgrupo. De ahí que en gran grupo, os avances sexan moito mais lentos e o custe de quedar aposentados no individual e no colectivo sexa moito mais elevado no esforzo e tempo.

As actividades en gran grupo, seguen a ser moi difíciles de levar a cabo no primeiro trimestre, e somentes cando en pequeno grupo os ritmos e dinámicas están plenamente integrados na estrutura do programa, comeza pouco a pouco a responderse satisfactoriamente en gran grupo.

Os tempos da merenda e a valoración individual e grupal, vense moi a miúdo influidos e incrementados polas constantes interrupcións extendéndose demasiado sobre o tempo previsto. Este é un mal necesario nos primeiros meses que serve para traballar entre todos/as as condutas disruptivas individuais e colectivas, fortalecer o grupal e asentir un cambio de dinámica que favoreza poder levar a cabo novas actividades, saídas,...

COORDINACIÓN

COORDINACION INTERNA

O programa coordinouse desde o propio deseño, asignando á equipa de profesionais as funcións a desempeñar segundo competencias dentro do programa e establecendo canles de comunicación continua entre elas/es: Diálogo diario e constante sobre incidencias e/ou toma de decisións (entre os/as educadoras); reunións semanais de intercambio de información e reformulación (cando foi o caso) de actividades ou tarefas para resolver obstáculos o reconducir situacións que puideran ser problemáticas; Reunións regulares co pedagogo terapeuta (na súa función de asesor) para valorar actuacións e/ou decisións a tomar en situacións complexas.

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

COORDINACIÓN EXTERNA

Este programa ten diversas liñas de **coordinación** que son función da Coordinadora técnica, a excepción de departamentos de orientación (pola propia dinámica do programa) que se resolveu directamente entre educadoras e orientadores/as dos centros escolares. Compartiuse información relativa ao transcurso do programa, á evolución dos nenos e nenas e as súas familias, e a todas aquelas circunstancias que podían reverter en beneficio para os e as menores correlativamente cos servizos e axentes sociais do barrio que estiveron implicados dunha ou outra maneira no desenvolvemento persoal, familiar e social dos/as nenos/as.

Destacar:

- Entre **Técnica da Concellaría de Benestar social** e Técnica do Plan Comunitario de Teis: Nesta edición a coordinación estableceuse a traves da realización de informes trimestrais de seguimento, que foron remitidos á Técnica de Benestar Social para seren distribuídos ás traballadoras sociais e educadoras familiares de referencia.
- O nivel de coordinación cos **Servizos de Atención Primaria UTS.Teis-Travesía**, nos que se continua a traballar conxuntamente coas familias mediante a actualización da información relevante dos e as destinatarias do programa. A comunicación coas traballadoras sociais das UTS Teis e Travesía, segue a ser mais fluida e intensa que co resto de UTS por cercanía e número de casos en común. A bidireccionalidade na información prodúcese ao longo do curso a través da vía telefónica, mails, e xuntanzas de coordinación.
- No que se refire aos outros axentes implicados a nivel de **Centros Educativos**, o coñecemento e a implicación dos/as orientadores/as dos colexios, posibilitou e axilizou o coñecemento dos casos desde a óptica da comunidade educativa. Son diversos as canles de comunicación establecidas que se manteñen para o funcionamento e a coordinación conxunta, principalmente as múltiples xuntanzas e o contacto telefónico cada vez que é preciso. Na dinámica escolar, hai momentos puntuais nos que os contactos cobran mais intensidade, coincidindo co época de exámes, avaliacións, xuntanzas coas familias,... En concreto: no mes de outubro para coñecemento de novos casos, valoración dos de continuidade e calquera outra información que se nos escape aos/ás resto de profesionais dos diferentes ámbitos; En xaneiro, unha rolda intermedia de valoración; En maio-xuño, xuntanzas avaliativas e de toma de decisións.
- Con respecto ao seguimento coordinado a través do **Equipo de Infancia e Familia do Concello de Vigo**, dicir que aumentou o número de casos en común e houbo unha maior e mais fluida comunicación e, consecuentemente, unha melloría nos diferentes procesos de información, seguimento e coordinación no consenso para a toma de decisións. Tras unha etapa de dificultades no intercambio de información, nesta edición foron recuperándose as canles de coordinación abertas desde a primeira edición do programa. Subliñar que durante o programa consensuouse e decidiuse a intervención familiar nalgún caso.

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

RECURSOS

Recursos Materiais:

Os recursos empregados foron múltiples entre os que se diferencia principalmente **materiais funxibles** necesarios para a realización da actividade igual que na pasada edición forón:

- Material escolar (cadernos, lapis, bolígrafos, gomas,...)
- Material específico (cartolinas, papel continuo, pinturas, pinceles...)

Así como, **materiais non funxibles** de uso continuado ao longo de todo o programa como:

- Material de oficina (P.C, impresora, teléfono,...)

Outros materiais:

- Medios de transporte: uso do vitrasa, contratación dun microbus,...
- Entradas de fútbol, de cine, e do Aquapark.
- Produtos alimenticios de diversa índole: froita, pan, fiambre, zumes, auga,...

Recursos Humanos:

No que se refire aos recursos humanos empregados para o desenvolvemento do programa, resaltar que desde o inicio da actividade dispuxose dunha equipa de traballo composta por:

- Unha coordinadora técnica (Diplomada en Traballo Social).
- Unha educadora (Diplomada en Educación Social)
- Un monitor titulado co ciclo superior de Animación Sociocultural.

Amais de ter a oportunidade de contar coa incorporación e colaboración puntual ao programa de:

- Dous alumno/as en prácticas de Educación Social da UNED.
- Unha traballadora social en prácticas do master de intervención social.
- Unha educadora social (escola de nais e pais).

Recursos Económicos:

Financiamento contratado coa concellaría de Benestar Social do Concello de Vigo, coa colaboración, a partires de marzo, de Obra Social La Caixa.

AVALIACIÓN

I: Avaliación inicial: comezou xa na primeira semana de novembro cunha rolda de xuntanzas cos/as profesionais de referencia dos servizos para tratar de integrar, ao inicio do programa, todas as achegas e suxestións que se consideraron pertinentes. Logo, as e os profesionais de referencia cubriron unha **ficha de campo**, coas posibles derivacións, foron recollidas e sumadas á observación directa da equipa de educadoras. Contrastáronse os diferentes puntos de vista e conclusións e fóronse identificando as características persoais de cada rapaz e rapaza, as súas necesidades educativas, as súas carencias...

II: Avaliación continua: realizouse diariamente por medio da observación activa e posterior xuntanza da equipa para consensuar actuacións en caso de incidencias. Semanalmente, fixéronse reunións onde se analizou a evolución de cada neno/a, buscando solucións aos problemas que foron xurdindo. Algunhas incidencias e as alternativas de traballo pertinentes foron

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

contrastadas co Pedagógo-Terapeuta que forma parte da Equipa, como asesor educativo. Periódicamente, establecéronse reunións conxuntas coa equipa de profesionais dos servizos de referencia (Familias, UTS, Orientadores/as, Educadoras familiares,...). Trimestralmente, realizáronse informes de seguimento das nenas e nenos participantes, cara a trasladar información dos casos as profesionais de referencia.

III: **Avaliación final:** realizase ao remate do ano escolar mediante as xuntanzas de valoración xeral da actividade e a elaboración de informes de seguimento dos e das nenas participantes e da memoria final do programa.

IV: **Retroalimentación interna e externa:** que permitiu a reformulación inmediata, naqueles casos nos que foi precisa, conseguindo así unha mellor adaptación do programa ás necesidades reais dos rapaces e rapazas.

AVALIACIÓN DE OBXECTIVOS

Para desenvolver este obxectivos realizáronse **actividades** de: Consenso de normas de convivencia e conduta; Valoración en grupo (de cada rapaz/a e do grupo): "Economía de fichas"; "Vales de Momentos"; Dinámicas de autoestima e autoconcepción; Dinámicas grupais e xogos cooperativos e igualitarios; Establecemento de tarefas (rotativo); Hábitos de vida saudable (merenda saudable, exercicio...).

Obxectivos Xerais:

- Evitar na medida do posible a inadaptación e a exclusión social dos e das menores, artellando unha intervención interdisciplinar que favoreza procesos normalizadores para estes/as. **Conseguido de maneira satisfactoria**
- Abordar as situacións problemáticas e de risco na infancia de forma que se leve a cabo unha intervención preventiva en canto o posible agravamento nun futuro das devanditas situacións. **Conseguido de maneira satisfactoria**
- Ofrecer un recurso adaptado ás novas necesidades das familias traballadoras ou con cargas familiares. **Conseguido de maneira satisfactoria**
- Promocionar e fomentar a igualdade social e de xénero. **Conseguido de maneira satisfactoria**
- Crear un espazo de lecer alternativo para os nenos/as de Teis. **Conseguido de maneira moi satisfactoria**
- Conseguir unha efectiva integración dos nenos/as en risco de exclusión e/ou vulnerabilidade social. **Conseguido de maneira satisfactoria.**
- Consolidar un espazo de apoio e derivación de rapaces/as en situacións especiais detectadas por profesionais do barrio, servizos colaboradores... **Conseguido de maneira óptima**

Obxectivos Específicos:

- Axudar á propia dinámica familiar mediante un servizo/recurso de atención aos/ás menores diario e profesional. **Conseguido de maneira óptima**
- Diminuír a manifestación de condutas desadaptativas e/ou disruptivas nos e nas menores en risco e/ou situación de vulnerabilidade. **Conseguido de maneira óptima**
- Reforzar e estimular as capacidades e potencialidades do/a menor, co obxectivo de

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

iniciar un proceso de mellora e crecemento individual e como consecuencia tamén familiar. **Conseguido de maneira moi satisfactoria. óptima**

- Potenciar a integración e interacción dos/as rapaces/ as no seu entorno (Teis). **Conseguido de maneira óptima**
- Ofrecer un espazo de xogo e interacción social e un servizo de atención controlada aos e ás menores, creando ambientes de participación e diversión. **Conseguido de maneira óptima.**
- Facer seguementos periódicos dos nenos e nenas que acuden ao programa mediante o establecemento de recursos e protocolos de actuación conxuntos cos/as profesionais do barrio de Teis. **Conseguido de maneira óptima**

VALORACIÓN XERAL

Na valoración xeral do desenvolvemento do programa nesta edición, dicir que hai unha serie de cuestións estruturais, que funcionan na práctica positivamente de maneira transversal como:

- A cohesión da equipa de traballo e a implicación educadoras-plan comunitario porque posibilita o desenvolvemento práctico do programa;
- As estratexias levadas a cabo no día a día que se trasladan de maneira cambiante (individualizadas e personalizadas) para que as técnicas empregadas faciliten a aparición e o mantemento das condutas dexasibles.
- O propiciar unha relación de confianza que serve de referencia para todas as persoas que participan na actividade como os rapaces e rapazas, as súas familias, as educadoras de referencia e o propio PCT.
- A realización de actividades complementarias (contacontos, obradoiros, saídas ao entorno próximo, saída a Balaídos, á A Garda, ao Aquarpark de Cerceda ...) porque supoñen un forte elemento motivador para os nenos e nenas que participan no programa.

O papel que desempeñaron os nenos, nenas e familias participantes de continuidade, foi fundamental no proceso continuado do programa, xa que foron os propios nenos e nenas que comezaron o programa en edicións anteriores os que informaron, apoiaron e integraron aos/ás novas participantes no proceso de aprendizaxe (normas, horarios), ao igual que o fixeron as súas respectivas familias coas novas unidades familiares. Polo tanto (como xa ven ocorrendo nas últimas edicións), foron eles/as os/as que se convertiron en protagonistas e actores da súa propia evolución, fortalecendo e aportando un valor engadido ao programa (quizás o mais significativo) xa que se crea una mediación entre iguais que doutra maneira sería pouco probable que se establecera.

Neste senso, seguindo a evolución experimentada en anos anteriores, as familias deron un paso á fronte e sumáronse aos/ás nenos/as acompañando e apoiando ás de nova incorporación. Nas entradas e saídas evidenciouse unha estreita relación e unha comunicación diaria e continuada, que podendo supoñer unha fonte de desencontros, supuxo, grazas á forte cohesión entre todos e todas participantes do programa, unha vía de resolución de conflitos entre menores e familias en xeral. Houbo algún roce derivado sobre todo do uso das redes sociais por parte dos pequenos e pequenas, solventado moi exitosamente sen maiores dificultades. No traballo directo coas

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

familias, na tentativa de obter a súa avaliación individual sobre o programa, realizóuselles unha enquisa de satisfacción. Os resultados destas enquisas vense reflectidos nos puntos fortes e febles do Ludopam Teis'15.

Mantivéronse e cumpríronse os criterios de calidade que vimos priorizando desde a primeira edición, PARTICIPACIÓN e COORDINACIÓN de todos/as os/as axentes implicados/as (familias, profesionais, servizos, concellería de Benestar Social...), como garantía de efectividade e eficiencia. Isto permitíu, por unha parte adecuar as accións aos fins e obxectivos do programa e, por outra, a optimización dos recursos utilizandoos correcta e equilibradamente e recurrido á avaliación continua e informada como fórmula de mellora continua.

Puntos fortes e puntos febles do programa.

Puntos fortes

- A continuidade do programa, que durante todos estes anos mantivo a súa estrutura e intensidade, malia os continuos cambios orzamentarios e de temporalización.
- Os elementos definitorios do programa como a metodoloxía, os criterios de traballo, o traballo en equipa, a coordinación, que fan posible a resistencia do programa.
- Recuperación de canles de comunicación e coordinación coas educadoras do PIF.
- O coñecemento do programa, o afianzamento das relacións e apoio amosado polos Centros Educativos posilita que, a pesares das circunstancias, se realizara o proceso de derivacións e as xuntanzas con axilidade e eficacia facilitando e valorizando o traballo levado a cabo desde o Plan Comunitario.
- A presenza de rapaces/as de edicións anteriores facilita as novas incorporacións ao programa no total de destinatarios/as. O que posibilita a incorporación inmediata de hábitos, rutinas e normas consensuadas no programa para finalmente ser asimiladas e interiorizadas polo gran grupo. Mesmo as súas familias apoian a participación e posterior integración das novas incorporacións, participando activamente na resolución das posibles dúbidas, xogando un papel fundamental na aceptación da asistencia das novas familias.
- Aumentou o grao de implicación das familias respecto ao programa, incentivadas por un maior número de contactos e xuntanzas. Nalgúns dos casos, eestivo está implicación estivo potenciada pola asistencia a escola de nais e pais, levada a cabo polo Plan Comunitario de Teis (cunha educadora axena ao Programa) en colaboración coas ANPAS da maioría dos centros educativos de primaria do barrio de Teis (CEIP Frián Teis, CEIP San Salvador, CEP Santa Tegra, CEIP Paraixal, CEIP Vicente Risco, EEI Monte da Guía, Colexio Possumus e Colexio Monterrey).
- O coñecemento do contexto global de desenvolvemento dos/as menores desde a óptica familiar, social, escolar, entorno máis próximo...
- O prestixio e valoración positiva no boca a boca entre os/as destinatarios/as directos/as e indirectos/as, tras 6 edicións, propicia o achegamento de usuarios/as reais e potenciais.

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

- A continuidade do persoal de referencia tanto no PCT coma nos diferentes recursos en xeral, propicia e posibilita o coñecemento e dominio do programa por parte dos/as profesionais.
- O entendemento e valorización do programa e conseguintemente do traballo comunitario por parte dos/as técnicos/as da concellaría de Benestar Social do Concello de Vigo.
- A maior implicación das familias, a información e valoración recollida, a través dos cuestionarios cubertos, pasan a ser punto forte do programa. (Ver modelo en Anexol)

Puntos Febles

- A inestabilidade na temporalización do programa repercute moitísimo no traballo a medio e longo prazo, non só directamente nas liñas de traballo das educadoras do Plan Comunitario, senón directamente nas decisións conxuntas con outros/as profesionais das UTS, os centros educativos, de intervención familiar,...
- A difícil situación económica e social da maioría das familias destinatarias do programa, facendo partícipes das diversas problemáticas derivadas desta situación aos seus/súas fillos/as pese a súa corta idade, o que lles ocasiona preocupacións e altibaixos nas condutas aos/ás máis pequenos/as e ás que evidentemente non saben como facerlle fronte.
- A complexidade e o aumento das dificultades do trato directo coas familias, nos casos nos que interveñen numerosos axentes sociais (educadores/as familiares, psicólogos/as, gabinetes psicopedagóxicos, etc...)
- Segue pendente o traballo no ritmo do gran grupo, habería que conseguir axilizar o tempo da merenda e das valoracións, para poder disfrutar de maior tempo de lecer.
- A carencia de recursos ocasionan enormes dificultades para acudir a actividades de ocio e tempo de lecer. Nesta edición solventadas pola colaboración puntual de "obra social La Caixa".
- Dificultades á hora de dar resposta ás demandas que manifestaron as/os nenas/os (tanto verbalmente coma no cuestionario que se lles pasou a final do programa) relativas ao seu desexo de participar en actividades de ocio realizadas dentro do programa ou mesmo fóra del. (Ver modelo en Anexoll)

Propostas de mellora continua

Para presentar propostas fundamentadas e concretas de mellora, contouse coa intervención de todos/as os/as axentes implicados/as co fin de garantir a lexitimidade das propostas, baseándonos ademais nos resultados (cuantitativos e cualitativos) obtidos nas avaliacións.

As propostas foron relizadas metodoloxicamente en base a tres eixos: Reafirmación de acertos, corrección de deficiencias e formulación de novas iniciativas.

- A complementariedade do programa implica a participación de numerosos/as axentes

Con la colaboración de:

MEMORIA LUDOPAM TEIS 2015. Plan Comunitario de Teis

sociais, pólo que non se pode entender sen a coordinación efectiva de todos eles/as, tentando superar obstáculos que teñen que ver mais con dinámicas estruturais dos servizos que coa propia evolución e tratamento dos casos.

- É indispensable neste tipo de programa, manter a súa continuidade e estabilidade, adaptándose ás datas do ano escolar.
- Sería necesario acompañar, desde o inicio do curso escolar, para evitar e/ou reducir impactos negativos na adquisición de hábitos e/ou rutinas, cara a poder reconducilos naqueles casos que o requiran.
- O proceso evolutivo dos nenos e nenas non acaba no ano escolar, por iso é fundamental a continuidade con actividades que cubran parte do período vacacional, para garantir a consecución dos obxectivos a medio e longo prazo.
- Sería desexable realizar acompañamentos na integración de actividades lúdicas e educativas normalizadas. As actividades propostas polos/as propios/as nenos/as deberan obter resposta interna no programa e/ou externa en coordinación cos/as profesionais e/ou recursos existentes no ámbito socioeducativo e familiar desde servizos sociais do Concello de Vigo.
- Comezar a traballar cos mais pequenos/as implica, necesariamente a participación das súas familias, e estas, para facer fronte as necesidades educativas dos e das fillas, nalgúns casos, precisan unha preparación previa, real e efectiva. Debérase, por tanto, ter en conta para próximas edicións que sen un traballo (socioeducativo) previo a nivel familiar as veces non é pertinente a participación no programa.
- Para poder traballar e consensuar pautas comportamentais e condutuais dos/as menores e as súas familias, faise necesario un traballo de educación/mediación (cando non hai intervención) familiar cara a facer entender certos comportamentos dos/as nenos/as e adestrálos/as nas habilidades para dar as respostas axeitadas a situacións da vida cotiá non comprendidas por ambas partes. Neste senso a escola de nais e pais faise unha ferramenta indispensable para traballar transversalmente coas familias e menores.
- Esta edición (grazas á colaboración de Obra Social "La Caixa") foi posible realizar máis saídas e actividades fora do entorno coñecido, o que evidenciou e puxo a proba a evolución e habilidades adquiridas polos nenos e as nenas. A importancia que estas saídas tiveron nos/as menores queda refrendada na enquisa avaliativa que se lles realizou ao final do programa.